

קירוב במרחקים...

במסע בין ארצות שונות בגולה, יצאנו לבדוק מה מתרחש בתחום הקירוב בארצות השונות, ובשיחה עם הרב אליהו אילני שליט"א, מנכ"ל 'נפש יהודי' שנודע יותר בפועלו בארץ הקודש, אנו שומעים לראשונה שהם עורכים מגוון פעילויות קירוב גם במקומות שונים בגולה.

"המעניין ביותר" - הוא מתאר למוסף שב"ק - "שאפילו ישראלים שמתקשים ואינם חפצים כל כך להצטרף למסגרות הקירוב השונות הפוזרות בארץ הקודש, כשהם מגיעים לחו"ל, כל אחד מסיבתו שלו, הם קשובים בהרבה לשמוע ולקבל דעה אחרת. וכך, באמצעות אור התורה אנו מצליחים להחזירם למוטב ביתר שאת, וכיום ניתן לומר שמדובר בתופעה של ממש, שמכה גלים במחוזות שונים על פי הגלובוס שלא חשבנו בעבר שנוכל לעבוד ולהצליח שם".

דוגמא מעניינת ביותר מספק לנו הרב אליהו אילני, באמצעות שיחה משותפת עם אחד מפעילי ארגונו שנסע מטעם הארגון לפתוח בית 'נפש יהודי' בקובנא אשר בליטא. ואם בעבר היה הדבר חלום באספמיה שב-חבל ארץ זה יצליחו לקרב יהודים לאבינו שבשמים, פעילות המוכחת של הנציג ורעייתו, הוכיחה כאלף עדים שהכל פתוח בכל הקשור לקירובם של היהודים הפוזרים בגולה בכל מקום ועיר.

בשיחה נרגשת עם הרב משה שיינפלד שליט"א, המשמש כרב הקהילה היהודית בקובנא, אנו מגלים את אופי הפעילות המקרבת הנעשית בעירו, והיא משמשת רק כעדות אחת מיני רבות על הנעשה במקומות שונים ורבים ברחבי העולם, מה שמוכיח בעליל כי הצימאון לדבר ד' גדול, וכל הפועלים בדבר רואים ברכה בעמלם.

איך מגיע אברך ישראלי לקובנא הרחוקה? פתחנו בשאלה המאתגרת. הרב שיינפלד: אני ב"ה כבר נמצא קרוב ל-5 שנים בקובנא. הכל החל בכך שיהודי ראה את הקורה בארץ זו מבחינת אחוזי ההתבוללות, ונחרר. היהודי, וויליאם שטרן שמו, הוא ניצול שואה כבן 80 איש בעל עסקים מסועפים בליטא. לפני 6 שנים פגש במקרה סטודנטים יהודים דוברי עבר-רית. בירור מעמיק גילה שיש בליטא אוניברסיטה נחשקת לרפואה שהרבה ישראלים לומדים שם במשך 6-7 שנים ויש בהם התבוללות רבה. הוא כל כך נחרד מכך, עד שלקח על עצמו להילחם בהתבוללות בכל מחיר.

לשם כך פתח ארגון בלונדון, שנקרא עד היום 'המועדון היהודי'. לאחר שפגש את הרב אילני דרך כתבה בעיתון, החליט הרב אילני, שאם כבר יש מועדון כזה שנותנים בו בעיקר דברי מאכל ומעט ידע כנגד ההתבוללות, זהו הזמן אולי להכניס מעט אידישקייט. וכך, ביקשו ממני לבוא לשם לנהל את המועדון מבחינה רוחנית.

אחרי שהייתי 4 שנים במגדל העמק בסניף מקומי, והכרתי מהי עבודת קירוב בקרב צעירים המבקשים להתקרב לבוראם, ביקשו ממני שאלך לשם רק לכמה חודשים להתאים הדבר. בעצת רבותי הסכמתי להתחיל עם ארבעה חודשים שיפחו את הרעיון לכדי מעש, וב"ה מאז הפכו אותם חודשים ל-5 שנים מלאות בעבודה רבה.

היכן אתה מתגורר עם ילדיך הקטנים?

אני גר בקובנא עצמה, עם אשתי ושלושת ילדיי. במקומות הללו, לא מבדילים בין חרדים או לאו, כאן מחפשים היהודים איש את רעהו, ויש קשר לכבי עמוק ביניהם. יש לנו כרגע עוד משפחה חרדית, שהיא אף מלמדת את בנינו בתלמוד תורה, ועוד בחור חרדי רווק שהוא המשגיח כשרות שם.

מלבד זאת, לאחרונה ישנם בעלי תשובה ואף זוגות מסורתיים, שחלקם נישאו כאן, וחלקם באו להתגורר כאן יחדיו והם מתקרבים יותר ויותר לעולמה של תורה.

לצערי עדיין אין מגיינים, ובשנה האחרונה יש לנו כל שבת מגיין בארבע תפילות, ממנחה בערב שבת ועד מעריב במוצש"ק, וזה כולל בקיץ שמעריב בו בשעה 12.00 בלילה. אנו לא מתפללים בביהכ"נ הגדול של קובנא, שבו יש תפילות רק מדי פעם בפעם, אלא במרכז היהודי שלנו שבו יש לנו בית מדרש שנקרא בשם הכל כך מתאים - 'יצחק אלחנן' על שם רבה של קובנא מרן הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצוק"ל, ושם יש את התפילות, חוגי היהדות ולימוד התורה שאנו עורכים תמיד כסדרם.

מי הם אלו הבאים להתקרב?

הקירוב הוא בעיקר ליהודים שאנו מוצאים בכל פינה, ויש רבים מהם ישראלים, כי באוניברסיטת ליטא יש יחידת חוץ שבאים אליה רבים מכל העולם, והישראלים הם 25% מהבאים לשם, רוב היהודים הם ישראלים, ויש מעט מאוסטריה, משווייץ ומגרמניה.

ראשית דבר, כל בחור ישראלי מחפש בית חם, שבו יוכל למצוא מענה גם ליהדות וגם לישראליות. אנו משווקים את הישראליות מחד, אבל בעיקר מחזקים בפועל את היהדות.

זוהי תופעה מרתקת שמתרחשת רק בחו"ל, כשנפגשים שני ישראלים בגולה תמיד הם חברים, לא מסתכלים על ההבדלים ופחות מעניין אותם ההבדל בין חרדי לדתי וכדומה, וזאת למרות עידן הטכנולוגיה בה יחסית

הרב שיינפלד:

נוכל להעיד

בשמחה שמאז

פתיחת המרכז

ירדה ההתבוללות

בעשרות אחוזים,

ואם פעם היה

רגיל הדבר לראות

סטודנט מתחתן עם

גויה, מאז פתיחת

המרכז זה ירד

בעשרות אחוזים

ממש

הקשרים בין אנשים מנותקים. כל שהם מחפשים היא פינה חמה שתקרב אותם יותר, ואנו עושים זאת בהצלחה יתירה באמצעות התורה הקד'.

אנו מנסים להיות כמו הוריהם, וזה יצר מצב שהם באים אלינו לכל דבר שהם צריכים. יש כאן מדי יום ארוחת צהריים מהודרת במחיר 'מצחיק', יש חדרי לימוד וחברותות שמספקות את המאור שבתורה בכל אורחותיה, זה שונה מהאירוח שהורגלו חסידיות שונות, כי אנו לא מסתפקים במצווה זו או אחרת אנו מספקים פעילות תורנית עשירה קבועה. יש כל יום שיעור תורה שאני מוסר, ואחת לכמה זמן אני מביא מהארץ תגבור לשבתות וחגים וכדומה. כך, שיש כיום כארבעים או חמישים סטודנטים כל יום, וב-שבת יש כמאה סטודנטים שמגיעים לשמוע את ההרצאה של ערב השבת, ונותרים לאחר מכן לארוחת שבת.

בארוחת השבת, כמאמר חכמינו שגדולה לגימה המקרבת, אנו נותנים לאידישקייט לעשות את שלו, יש הרצאות ודיונים בעומק התורה והלכותיה, והמאור שבה מחזירם למוטב. כך נוצר מצב שכל ההווי היהודי כולל הדלקת הנרות של הסטודנטיות, מושך אותם כמו פרפרים אל האור, וההתקרבות הולכת וגדלה, עד שרבים מהם נהפכו לבעלי תשובה.

מדובר על קירוב לתקופה ארוכה?

לצערנו הרבה נותרים לגור כאן, כי במשך 7 שנים, כשבאים עם רקע אפס או אפילו עם מטען שלילי, זה כר נרחב ליצירת ההתבוללות וחזיונה. ואכן, נוכל להעיד בשמחה שמאז פתיחת המרכז ירדה ההתבוללות בעשרות אחוזים, ואם פעם היה רגיל הדבר לראות סטודנט מתחתן עם גויה, מאז פתיחת המרכז זה ירד בעשרות אחוזים ממש.

לפני פסח היה לנו איסוף מיוחד, ליקטנו יהודים הפוזרים בארץ זו לליל הסדר. שכרנו מלון גדול לעריכת הסדר, ועמדנו נדהמים לנוכח רבים שלא ידעו שעוד ימים ספורים יחול ליל הסדר, כי הם מנותקים ומכירים רק את החגים המקומיים.

אולם מצד שני, דווקא בגלל שהיינו כאן קבוצה קטנה יחסית, ליל הסדר היה מדהים ומרגש באופן מיוחד. כולם השתתפו בסדר מתחילתו ועד סופו, בשונה משנים שעברו שהיו יותר סטודנטים והיה קשה "להשתלט" על כולם, השנה היה ממש מיוחד.

לרבים מהם זו הייתה הפעם הראשונה בחייהם שערכו ליל סדר שלם כהלכתו - מ"קדש" ועד סוף "נרצה". כל מי שהשתתף קיים את כל מצוות הלילה - כולם שתו ארבעה כוסות, אכלו כזית מצה, ואמרו יחידי את ההגדה, שרנו את השירים והיה ממש מרגש!

בסוף הלילה, ניגש אלי סטודנט ואמר בעיניים דומעות - משה, תדע לך שזו הפעם הראשונה בחיי שאני חווה ליל סדר כהלכתו, והתחושה שלי שזו לא תהיה הפעם האחרונה...

לפני חג פסח האחרון, ניגש אלי אותו סטודנט ובפיו בקשה - הטעם המתוק של ליל הסדר שנה שעברה עדיין בפי, ואני רוצה לחוות השנה שוב את אותה חוויה. אני מסיים השנה את הלימודים ואני רוצה שתיצור חוויה חזקה אצלי כדי שאקח אותה עמי לכל חיי ואעביר אותה הלאה לילדיי, כשאזכה...

כאן בליטא, אפילו בשבת יש לימודים. לכן, כשהם באים ללמוד, הם מתנתקים מההווי היהודי והישראלי, ואנו מנסים בכל הכוח לשמור על הזהות היהודית, לשמור על ההווי היהודי והתורה. היות ולימודי רפואה הם הלימודים הכי קשים, הם לא יכולים להרשות לעצמם להפסיד לימודים.

איך ניתן לשמור שבת אם חפצי לימוד הם?

רבים מהם באים אלי בדמעות ואומרים לי, יש לי מבחן בשבת ואני לא רוצה לכתוב. באה אלי סטודנטית שזה לה מבחן סופי והיא לא יכולה שלא לעשותו, ולא יודעת מה לעשות. וזה דבר החוזר על עצמו כל העת.

בשנה האחרונה הצלחתי בחסדי שמים להוציא פטור מהדיקן של האוניברסיטה שלכל הפחות ביום כיפור לא יבואו ללימודים, וזה לא פשוט, כי הרבה שומרים שבת ומשלמים מחיר כבד על כך. ביחסי אמון והדדיות, אנו מצליחים להסביר להם שהבקשה לשמור על אורח החיים היהודי היא אינה התחמקות. כשמסבירים להם את החשיבות הרבה שאנו היהודים מייחסים לשבת, בדרך כלל הדברים נופלים על אוזניים קשובות

ונענים בהסכמה.

כיום יש הרבה בעלי תשובה שהתקרבו בזכות העבודה הנעשית כאן, והם פשוט לא באים ללמוד בשבת. אני מקווה שהנושא ייכנס למסלול שכזה, שהם יבינו זאת. אני עובד על כך, כשאני נעזר בגופים אירופאיים שיסייעו לי.

מהיכן המרץ לעבוד לבדך כאן בארץ נכר למען הקירוב?

האמת, שלא חשבתי שזה מה שטומן לי העתיד. אני למדתי בשיבת נחלת הלוויים בחיפה. אשתי ירושלמית, בתו של הרב מליק, שהיה בעבר חבר הנהלת עיריית ירושלים. דרכנו התחילה במגדל העמק, שם נחשפנו לפעילות הקירוב, וזה הביא אותנו לשקול בחיוב את ההצעה לצאת לזמן קצר לקונא בשליחות הרב אילני, לא חשבנו שכל כך הרבה זמן ניותר כאן, אבל הסיפוק מההצלחה הוא עצום.

רוב הזמן אנו עם הישראלים, אני לא מתערב עם המקומיים, ומה שאני צריך להסתדר בכדי לנהל כאן חיים יהודיים מלאים, מסתדרים. אנו יודעים אנגלית ולא דוברים את השפה המקומית מלבד דברים בסיסיים.

יש להוקיר במיוחד את פועלה של רעייתי, שמלבד שהיא פעילה כאמא לילדיה, היא משמשת ממש כאמא לכל הסטודנטיות, ואף כדמות רבנית המסייעת להן בכל הנצרך להן. היא המשענת של כולם, ואצלן בגלל הרגש כשהן צריכות לבכות, זה נעשה על ראשה.

היא עושה בדרך כלל מסיבות קבועות, במיוחד בימי ר"ח, אך הבית שלנו מלא תמיד בסטודנטים וכדומה, ויש לנו קשר ייחודי כל העת. היא כאמנית במקצועה, מתעסקת אף באיור, וגם בכך היא מקרבת אותן ליהדות.

מכל שנות פעילותכם יש באמתח

תכם סיפור ייחודי שהפליא אף אתכם?

לפני כשנה החלטתי שיש צורך להקים מקווה בעיר, כי המקווה המהודר הקרוב הוא במרחק כשעתיים וחצי נסיעה לכל כיוון. ב"ה, רכשנו מבנה ואספתי בארה"ב כסף רב בעבור בניית המקווה. ישבתי עם הרב גדליה אולשטיין שליט"א, שיש לו ניסיון ומומחיות רבה בבניית מקוואות, והוא דובר רוסית. במפגש הראשון שישבנו במשרד של קבלנים גדולים, הוא הסביר להם ברוסית מה זה בדיוק מקווה וכמה זה חשוב. אך הם הסתכלו עלינו כקוף בבני אדם, לא הבינו מדוע לבנות כך ולא כך, ואחד ניסה לשאול אולי יבנו באמצע, באומרו, אני אדריכל בריכות תנו לי לבנות כמו שאני מבין את הבריכה, והיה מרתק לחזות שאנו מדברים על עניינים ברומו של עולם והם לא מבינים כלל.

לאחר הפגישה דיברנו בעברית,

והרב אולשטיין אומר לי שיש אחד מכל הנוכחים בפגישה שישב בצד ולא דיבר מילה, אבל נראה היה הדבר שהוא קולט היטב מה דיברנו, בשונה מכל השאר.

כשסיימנו את הפגישה הוא נותר על מקומו, ניגש להרב אולשטיין ואמר ברוסית - יש לי סבתא יהודייה, והזכרת לי עתה מה ששמעתי בנערוטי כל כך הרבה על מסירות נפש על המצווה... התברר לנו לפתע שהוא יהודי. הוא היה בהלם חייו, וביקש שלא נספר זאת לאף אחד כי איננו רוצה שידעו מכך.

בחסדי שמים, סגרנו עמו את העבודות, ובעוד שבועיים הוא כקבלן יהודי מתחיל לבנות את המקווה. אם לא די בכך, כשנכנסנו למבנה שאותו רכשנו לראשונה, גילינו לפתע בכניסה שקע למזוזה. התברר, לאחר בדיקה מעמיקה, שזהו בית יהודי עתיק עם מזוזה, וההשגחה סובבה שבדיוק בו ייבנה המקווה.

השאלה המתבקשת, האם קל יותר להתקרב לחיי תורה ומצוות כשר-

חוקים מהבית?

לפני מספר חודשים, אחת הסטודנטיות כתבה מכתב תודה, בין היתר שיתפה בחלק מחוויותיה. היא מגיעה ממשפחה לא דתית כלל, ולא חשבה

**יותר מפעם אחת
הגיעו אלינו בחורים
שעזבו את הישיבות
בארץ, וביקשו
לפתוח אצלנו דף
חדש. התקשרו
אלי בנוגע לבחור,
בן של רב חשוב,
שרצו לשלוח אותו
לישיבה. אמרתי
להם: לישיבה שלי
בחור לא "נשלח"
אלא "בא". כאן זה
לא המקום לצעירים
שהורים שלהם
רוצים שהם יהיו
בישיבה - לכאן
באים צעירים שהם
בעצמם רוצים להיות
בישיבה**

אי-פעם שתשמור תורה ומצוות. במכתב התודה בחרה להזכיר את מה שעבר עליה בחג הסוכות. אחרי שראיתי את מה שכתבה הבנתי, שאין לנו מושג כיצד כל מעשה יכול להשפיע לכאן או לכאן.

היא סיפרה שאף פעם לא הייתה בסוכה, והשנה, אחרי ההרצאה שמסרתי על הסוכה, היא נותרה לארוחת ליל החג. היה זה ליל ראשון של סוכות, בחוץ היה קור עז וגשם זלעפות. אי אפשר היה לשבת בסוכה, אך ההלכה מחייבת בלילה הראשון לעשות קידוש ולאכול כזית לחם למרות הגשם והקור. היא כותבת:

"עשרות סטודנטים הצטופפו בסוכה כדי לשמוע את הקידוש, הגנו על ראשנו בשקיות ובמעילים מפני הגשם השוטף. לא יודעת למה יצאתי לסוכה, יכולתי להישאר בתוך האולם החמים ולחכות שיתחילו את הארוחה, אבל הרגשתי" - כך סיפרה - "שאני עושה כעת משהו שסבא שלי עשה, וסבא שלו, וסבא שלו, והרגשתי באותו רגע שאני מחברת עוד חוליה בשלשלת הנצח... בזכותך גם הנכד שלי ימשיך את אותה שרשרת נצחית..." כששואלים אותי על כל עולם ה"קירוב", אני תמיד אומר, שהיהדות היא כמו פאזל ענק בן אלפי חלקים. אדם שרוצה להתקרב, לוקח מכל מה שהוא חווה או רואה חלק אחד - עד שלאט לאט התמונה מתבהרת לו. לכל אדם באשר הוא יש את היכולת לתת חלק אחד מתוך הפאזל, ואפילו רק בדוגמא האישית שהוא מראה בהליכותיו, בדיבורו ובעסקיו. אף אחד מאתנו לא יודע מה בלב השני, אולם כל אחד צריך לחשוב לעצמו, שיכול להיות שדווקא אני, במעשה קטן, זוכה להשלים את החלק החסר בפאזל הנפש של בן עמי...

מהי הדרך המעשית לקרבם לתורה?

בקיץ האחרון, עשינו מבצע לימוד גמרא לבנים ולימוד סוגיות באמונה לבנות, ומי שעמד בתנאי המבצע השתתף בטיול לארצות הברית בחודש אב. מטרתה העיקרית של הנסיעה הייתה ביקור בקהילות היהודיות ברחבי ארצות הברית, כשהדובר היה שבתות אירוח בקהילות חרדיות עשירות, כשכל משפחה מארחת לכל השבת שלושה סטודנטים.

חשוב להדגיש, שבמרכז היהודי שלנו עושים כל שבת ארוחת שבת, אולם הן תמיד המוניות ברוך השם - 70-80 איש, כך שאין את ההווי המשפחתי והיופי של שולחן שבת אישי. בארה"ב, השבתות המשפחתיות, בתוך בתי ענק בשכונות מפוארות, עם אנשים "מתוך העולם שלהם" - רופאים בעלי שם, מנהלי מחלקות בבתי חולים וכדומה, נתנו משהו מיוחד מאד. האירוח המלא בליל שבת אצל משפחות חרדיות אמידות, היה מטל-

טל בקנה מידה עולמי.

בשתי השבתות, כשהקבוצה

התאספה לארוחת שבת בצהריים,

אלו היו רגעי שיא עבורי - לשמוע את

החויות הרגשיות העזות שעברו אצל

הרוב המוחלט של הקבוצה. ברור לי

מעל לכל ספק, שהחויה הזו נצרכה

ונחרטה, והיא תישאר במוחם למשך

שנים רבות. סטודנטים אמרו לי באופן

אישי, שמבחינתם סגור עמם - אני

מתחתן עם יהודייה, ויחד עמה נעשה

"ליל שבת כהלכתו".

התרגשתי לשמוע מאחת הסטודנ-

טיות, רחוקה מכל סממן יהודי: "בשי-

עורים אתה אומר תמיד, שלפעמים

צריך לגעת במצוות כדי להבין אותם.

אני רוצה להגיד לך, שבאותה שבת

בארה"ב הרגשתי פעם ראשונה בחיים

שלי את הקדושה והשכינה נמצאים

שם בבית. אני לא יודעת מה זו בדיוק

קדושה, ואין לי מושג מה הפירוש שכונה, אבל דבר אחד ברור לי - אני

ראיתי את השכינה והרגשתי את הקדושה של בית יהודי".

ירדו לי דמעות מהעיניים כשהיא אמרה את המשפט הזה. היא סיימה

ואמרה - "אני לא יודעת מה הייתה המטרה שלכם להוציא אותנו לארה"ב,

אבל אני הרווחתי את החיים שלי..."

בטקס חרטת של ממשלת

מיוורקה במעמד הנשיא, על חטאי

האינקוויזיציה. מכאן החלה תנופת

שיבה ליהדות של האנוסים

ערכים הופכים עולם...

"ערכים", אבי ארגוני הקירוב, פועל לא רק בישראל. גם ברחבי העולם צובר צוות ערכים נקודות טיסה רוחניות. מדי שנה טסים רבני הארגון ופעיליו לנקודות שונות ברחבי הגלובוס להביא את דבר ד' לרבים הצמאים לדבר ד'. המשימות מגוונות: יש תרמילאים שדווקא בהורו מגלים את יהדותם, וצריך לטפל גם בצאצאי האנוסים שחוזרים ליהדותם בפלמה דה מיוורקה. לפעמים דרכם סוגה בשושנים אבל הם גם לא יכולים לשכוח את הווי המפחיד באמצע הלילה:

זה קרה באישון לילה בתום שהות של שלושה ימים במיאמי, כחלק ממסע רוחני מחוץ אל חוץ של צוות רבנים ופעילים של ארגון 'ערכים'. "עסקנו בהעברת ציוד מרכב לרכב", משחזר הרב שניאור זלמן גרוס,